

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS
VUODELTA 2020

Tarkastuslautakunta 28.5.2021

Valtuusto 10.6.2021

ARVIOINTIKERTOMUS

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Tarkastuslautakunta	2
1.1.	Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	2
1.1.1.	Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat	2
1.2.	Arvioinnin toteuttaminen	3
2.	Edellisen vuoden arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi	5
3.	Arvio asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	5
3.1.	Strategiset tavoitteet.....	7
4.	Kaupunginhallitus ja tavoitteet.....	7
4.1.	Kaupungin sisäinen valvonta, riskienhallinta sekä konsernivalvonta	7
4.2.	Konserni.....	8
5.	Lomituspalvelut.....	8
6.	Peruspalvelukuntayhtymä Kallio	9
7.	Hyvinvointipalvelut.....	11
8.	Tekniset palvelut	11
9.	Kasvatus- ja koulutuspalvelut	12
10.	Investoinnit.....	14
11.	Henkilöstö	15
12.	Muut havainnot	16
13.	Yhteenveto.....	16
14.	Tili- ja vastuuvapauden myöntäminen	17

1. Tarkastuslautakunta

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan keskeisimpänä tehtävänä on valtuuston asettamien toiminnallisten taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi. Halutessaan tarkastuslautakunta voi tehdä lisäksi itsenäisiä tarkastuksia valitsemissaan kohteissa.

Säännökset, jotka ohjaavat tarkastuslautakunnan tehtäviä ovat:

- Kuntalain mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisimmistä tavoitteista
- Kuntalain mukaan kunnanhallitus antaa selvityksen valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa
- Kuntalain mukaan tarkastuslautakunta arvioi ovatko kunnanvaltuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, myös strategisten tavoitteiden osalta toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa. Uuden kuntalain mukaan tarkastuslautakunta voi ottaa kantaa myös toimintojen tarkoituksenmukaisuuteen ja tuloksellisuuteen.
- Edelleen kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan on myös arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä alijäämän kattamiseen.
- Uutena tehtävänä Kuntalain 84 §:ään on tullut valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Säännöstä sovelletaan 1.6.2017 alkaen.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoitukset kokouksessaan 18.5.2021 § 34 ja saattaa ne tiedoksi valtuustolle 10.6.2021.

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain kunnanvaltuustolle tilinpäätöksen yhteydessä luovutettavan arviointikertomuksen.

1.1.1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat

Voimassa olevan johtosäännön mukaan lautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kaksi muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja.

Heikki Junttila ei osallistunut esteellisenä arvioimaan maaseutulautakunnan, Nivalan Vesihuolto Oy:n eikä Nivalan Kuitu Oy:n tavoitteiden saavuttamista. Riitta Ekstam ei osallistunut esteellisenä arvioimaan teknisen lautakunnan tavoitteiden saavuttamista. Sirkka Knuuti ei osallistunut esteellisenä arvioimaan hyvinvointilautakunnan tavoitteiden saavuttamista. Jouko Saarenpää ei osallistunut esteellisenä arvioimaan Kiinteistö Oy Nivalan Vuokrakodit tavoitteiden saavuttamista. Anu Elovaara ei osallistunut esteellisenä arvioimaan lomalautakunnan tavoitteiden saavuttamista.

ARVIOINTIKERTOMUS

Valtuuston 5.6.2017 valitsema tarkastuslautakunta valtuustokaudelle 2017 – 2021.

Jäsen

Heikki Junttila, pj.
Riitta Ekstam vpj.
Sirkka Knuuti
Anu Elovaara
Jouko Saarenpää

Varajäsen

Jarmo Raudaskoski
Taisto Hyvärinen
Hilkka Suni
Anne Tölli
Katja Torssonen

Nivalan kaupungin valtuusto on valinnut kokouksessaan 30.11.2017 hallinnon ja talouden tarkastuksen suorittamiseen tilikausille 2018-2021 BDO Auditor Oy:n. Kaupunginvaltuuston valitsemana tilintarkastajana toimii JHTT Asko Vanhatupa sekä avustavana tarkastajana Maritta Hintsala. Tilintarkastaja on osallistunut useisiin tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tarkastuslautakunnan pöytäkirjanpitäjänä on toiminut Sirkka Knuuti ja teknisenä sihteerinä palvelusihteerinä Anja Koski.

1.2. Arvioinnin toteuttaminen

Tarkastuslautakunta on laatinut syksyllä 2020 arviointisuunnitelman toimikaudelleen.

Nivalan kaupungin tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden 2020 tavoitteiden arvioimiseen yhteensä kymmenen kertaa.

1.9.2020, Nivalan kaupungintalo

Tilintarkastaja esitteli työohjelman ja tarkastuslautakunta laati arviointisuunnitelman työohjelman vuodelle 2020.

8.10.2020, Nivalan kaupungintalo/Teams

Lomituspalvelujohtaja Markus Rauma antoi katsauksen lomitustoimesta. Hyvinvointikoordinaattori Meri Vähäkangas kertoi hyvinvoinnin toimialueen ajankohtaisista asioista. Sivistyslautakunnan puheenjohtaja Markus Ahokangas ja Teknisen lautakunnan

ARVIOINTIKERTOMUS

puheenjohtaja Taimo Honkala kertoivat ajankohtaiset kuulumiset johtamistaan lautakunnista.

5.11.2020, Nivalan kaupungintalo/Teams

Tarkastuslautakunta vieraili Junntilan koulun rakennustyömaalla. Kaupunginjohtaja Päivi Karikumpu antoi ajankohtaiskatsauksen tarkastuslautakunnalle. Talousjohtaja Ulla Alin esitteli vuoden 2021 talousarvioin ja kertoi ajankohtaiset asiat Nivalan kaupungin taloudesta. Hallintojohtaja Liisa Hankonen antoi ajankohtaiskatsauksen omalta toimialaltaan hallinnosta.

15.12.2020, Nivalan kaupungintalo/Teams

Sivistysjohtaja Riitta Viitakangas kertoi katsauksessaan sivistystoimen ajankohtaisista asioista. Tekninen johtaja Jouni Hautala antoi ajankohtaiskatsauksen teknisestä toimesta tarkastuslautakunnalle. Tarkastuslautakunta kuuli tilintarkastajan väliraportin.

11.2.2021, Nivalan kaupungintalo/Teams

PPKY Kallio ja kj

17.3.2021, Nivalan kaupungintalo/Teams

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat esittelivät tarkastuslautakunnalle tilinpäätökset vuodelta 2020

Nivalan Teollisuuskylä Oy, tj. Harri Poranen

Nivalan Liikuntakeskus Oy, tj. Pekka Niemelä

Nivalan Vesihuolto Oy, tj. Olli Jokinen

Nivalan Kaukolämpö Oy, tj. Hannu Petäistö

Koy Kesti ja Koy Nivalan Vuokratodit tj. Simo Hautamäki

21.4.2021, Nivalan kaupungintalo/Teams

Talousjohtaja Ulla Alin esitteli tarkastuslautakunnalle vuoden 2020 tilinpäätöksen. Nivalan Työpajasäätiön toimitusjohtaja Riitta Kaskela antoi katsauksen Nivalan Työpajan toiminnasta. Tarkastuslautakunta aloitti arviointikertomuksen laadinnan.

4.5.2021, Nivalan kaupungintalo/Teams

Tarkastuslautakunta jatkoi arviointikertomuksen laatimista.

18.5.2021, Nivalan kaupungintalo

Tarkastuslautakunta jatkoi arviointikertomuksen laatimista.

28.5.2021, Nivalan kaupungintalo/Teams

Arviointikertomuksen hyväksyminen ja tilintarkastuskertomus. Lautakunnan esitys valtuustolle tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä.

Tarkastuslautakunta perustaa vuoden 2020 arviointikertomuksensa edellä mainituissa kuulemistilaisuuksissa ja katselmuksissa tehtyihin havaintoihin, kaupungin toimintaker-

ARVIOINTIKERTOMUS

tomukseen ja valtuuston, hallituksen sekä lautakuntien pöytäkirjoihin ja muuhun viranhaltijoiden ja työntekijöiden tarkastuslautakunnalle toimittamaan materiaaliin, kuntalaisilta saatuun palautteeseen sekä henkilöstökyselyn tuloksiin.

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina vuonna 2020 olivat lomitus ja hyvinvointipalvelut, sivistystoimi ja sen alaiset toiminnot, tekninen toimi, investoinnit ja Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta. Erityistä huomiota on kiinnitetty myös kaupungin ja konserniin kuuluvien yhteisöjen riskienhallintaan. Tarkastuslautakunta ottaa kantaa myös toimintojen tarkoituksenmukaisuuteen.

2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Vuotta 2019 koskeva arviointikertomus on tarkastuslautakunnan esityksen mukaisesti merkitty tiedoksi kaupunginvaltuustossa 10.6.2020 § 34. Kaupunginhallitus on pyytänyt valtuuston edellyttämät selvitykset arviointikertomuksen johdosta ja saattanut ne 22.9.2020 § 256 valtuuston hyväksyttäväksi. Valtuusto on hyväksynyt esitetyt vastineet ja kaupunginhallituksen omat selvitykset vuoden 2019 arviointikertomuksen havaintoihin ja toimenpiteisiin kaupunginvaltuustossa 29.10.2020 § 67.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt saamansa selvitykset 8.10.2020 § 50 ja toteaa, että vuoden 2019 arviointikertomuksessa esitettyjä asioita on käsitelty organisaatiossa riittävästi.

3. Arvio asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

	TA 2020	TA-MUUTOS	TA + MUUTOS	TP 2020	TA - TP
Toimintatuotot	10 297 642,00	237 811,00	10 535 453,00	10 121 104,44	414 348,56
Valmistus omaan käyttöön	93 438,00	0,00	93 438,00	102 988,53	-9 550,53
Toimintakulut	-80 738 976,00	-2 566 657,00	-83 305 633,00	-80 684 182,17	-2 621 450,83
Toimintakate	-70 347 896,00	-2 328 846,00	-72 676 742,00	-70 460 089,20	-2 216 652,80

Talousarviolisäyksen 2 328 846,00 eur jälkeen toimintakatetavoitteeksi asetettiin 72 676 742,00 euroa. Tavoite alittui 2 216 652,80 euroa. Merkittävimmät alitukset olivat palveluiden ostoissa 979 737,54 euroa ja henkilöstökuluissa 960 066,30 euroa.

	TA 2020	TA-MUUTOS	TA + MUUTOS	TP 2020	TA - TP
Verotulot	33 427 653,00	237 811,00	33 665 464,00	33 804 383,96	-138 919,96
Valtionosuudet	39 374 559,00	2 969 282,00	42 343 841,00	42 378 049,25	-34 208,25
Yhteensä	72 802 212,00	3 207 093,00	76 009 305,00	76 182 433,21	-173 128,21

ARVIOINTIKERTOMUS

Lisätalousarviossa verotuloihin 33 427 653 eur lisättiin 237 811 euroa ja valtionosuuksiin 39 374 559 eur 2 969 282 euroa. Tilinpäätöksessä toteuma oli 173 128,21 enemmän. Tilikaudella 2020 kunnallisveroa kertyi 403 056,19 euroa enemmän kuin talousarviossa. Kiinteistöveroja kertyi 177 436,89 euroa vähemmän kuin talousarviossa ja yhteisöverojen tuotto oli 151 111,68 euroa enemmän kuin talousarvioissa. Rahoitustuotot ja -kulut alittivat talousarvion 264 555,15 euroa.

Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistojen jälkeen 3 841 421,81 euroa. Tilinpäätössiirtojen (2038 eur) jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 3 843 459,81 euroa. Vuosikatteella voidaan kattaa suunnitelman mukaiset poistot 2,3 Meur ja lähes kaikki lainan lyhennykset 4,1 Meur.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että valtio on maksanut koronatukea valtionosuuksissa ja verotuloja on korjattu tulorekisteritietojen pohjalta. Valtio muutti tilapäisesti yhteisöverojen jako-osuutta tilikaudelle 2021 +10 %, mistä johdun yhteisöveron tuotto tilikaudella 2021 on huomattavasti parempi kuin aikaisemmillä tilikausilla.

Huolimatta tilikauden 2020 isosta ylijäämästä on kaupungin talouden tasapainottamistarve olemassa sillä kaupungin toimintakate heikkeni 2020 tilikaudella 1.188.004,30 eur.

KAUPUNGIN LAINAKANTA (1000 eur)	2016	2017	2018	2019	2020
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	20 384	24 003	28 173	31 221	41 650
Lyhytaikaiset lainat muilta	30 000	26 000	25 000	26 000	23 000
Yhteensä	50 384	50 003	53 173	57 221	64 650
asukasmäärä	10 895	10 818	10 732	10 639	10 500
	4	4	4	5	6
laina/asukas	625	622	955	378	157
laina/asukas Manner-Suomen kunnat (lähde Kuntaliitto)	2930	2933	3048	3352	n/a

Kaupungin velkamäärä kasvoi 7,4 milj. euroa vuodesta 2019 ja viiden vuoden aikana laina on lisääntynyt 14,2 Meur. Laina asukasta kohden on kasvanut 1533 eur/asukas.

Rahoitustuotot ja -kulut alittivat talousarvion 264 555,15 euroa. Lyhytaikaiset lainat tuottivat miinuskorkojen johdosta kaupungille 74 471,80 euroa. Ulkopuolisten lainojen korkoja maksettiin 117 032,64 euroa. Arvopapereiden myyntivoittoja kirjattiin 517 754,00 euroa ja tappioita 92 913,25 euroa, jolloin nettotuotoksi muodostui 424 508,04 euroa.

Vuonna 2020 tilinpäätös toteutui talousarvion mukaisesti. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomioita lainamäärän huomattavaan kasvuun. Kaupungin lainamäärä/asukas suhteessa koko maan lainamäärään/asukas on lähes kaksinkertainen.

3.1. Strategiset tavoitteet

Nivalan kaupungin päivitetty strategia on hyväksytty valtuustossa 28.5.2019 vuosille 2019- 2021. Päivitetyllä strategialla halutaan edistää kaupunkilaisten hyvinvointia ja paikkakunnan elinvoimaa hyödyntämällä tutkimustietoa ja hankkeita, osallistumalla aktiivisesti alueuudistukseen sekä hyödyntämällä teknologiaa ja digiosaamista.

Strategiset päämäärät

- ✓ Tutkimusta ja koulutusta kehittävä – yrittäjyyden edellytyksiä ja työtä tarjoava seutukaupunki
- ✓ Laadukkaiden palvelujen, hyvän arjen ja asumisen kaupunki
- ✓ Taloudeltaan tasapainoinen kaupunkikonserni

Kuluvan strategiakauden tärkeitä painopistealueita ovat konsernin sisäisten synergia-etuisten löytäminen, yhteistyön ja vuorovaikutuksen lisääminen palveluiden kehittämisessä ja palvelutarpeiden ennakoimisessa, sekä konsernin sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen. Strategia vuodelle 2021 nostaa uudeksi painopistealueeksi inhimillisen pääoman kehittämisen.

Monella sektorilla muuttuva toimintaympäristö synnyttää tarvetta uudelle osaamiselle. Esimerkiksi digitalisaatioon, väestörakenteen muuttumiseen ja julkisen rahoituksen hakemiseen ja hallintoihin osoitetut määrärahat voivat olla merkittävä investointi toimintakyvyn ylläpitämiseen jatkossa.

Kaupunkistrategiasta on laadittu selkeä ja helposti toteutettava. Strategiaa seurataan ja asetetaan painopisteitä vuosittain sekä toteutetaan niitä.

4. Kaupunginhallitus ja tavoitteet

4.1. Kaupungin sisäinen valvonta, riskienhallinta sekä konsernivalvonta

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti kunnanhallituksen on toimintakertomuksessaan tehtävä selkoa siitä, miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskien hallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Nivalan kaupungin hallintosäätö on tullut voimaan 1.6.2017. Hallintosäätöä on päivitetty 24.9.2020 (§52). Hallintosäännön 10 luku ohjeistaa kaupungin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa.

Toimialajohtajat vastaavat toimialansa riskienhallinnan järjestämisestä ja raportoi vuosittain kaupunginjohtajalle riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Raportointiin käytetään Target-ohjelmistoa.

Talousjohtaja vastaa talousarvion, toimintasuunnitelman ja tilinpäätöksen laatimisesta. Talousjohtajan tehtävänä on vastata kaupunkikonsernin riskienhallinnan suunnittelusta ja ohjeistamisen valmistelusta kaupunginhallitukselle siten, että kaupungin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan riskien toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan.

4.2. Konserni

Hallintosäännön 19 § määrittää konsernijohtoon kuuluviksi kaupunginjohtajan johdolla, tytäryhteisöjen ja Nivalan Työpajasäätiön toimitusjohtajat, kaupunginhallituksen puheenjohtajan, valtuuston puheenjohtajan ja talousjohtajan.

Konsernijohto antaa valtuustolle puolivuositteittain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä. Konsernijohto arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta konsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa. Konsernijohto käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa.

Kaupunkikonsernin strategian toteutumisen kannalta yhdeksi keskeiseksi asiaksi nousee osaavan työvoiman työkunnon ylläpitäminen sekä osaavan työvoiman saatavuus jo tällä hetkellä ja erityisesti tulevaisuudessa. Konsernijohtoon sekä tytäryhtiöiden hallitusten tulee kiinnittää tähän entistä tarkempaa huomiota, jotta kehittävää kaupungin kasvustrategiaa voidaan toteuttaa.

5. Lomituspalvelut

Nivalan lomituspalvelut on maatalousyrittäjille lomituspalveluja järjestävä toimintayksikkö. Paikallisyksikkö toimii Sievin, Ylivieskan ja Nivalan alueella. Yksikköä hallinnoi Nivalan kaupunki. Yksikön tehtävät määräytyvät maatalousyrittäjien eläkelaitoksen (MELA) kanssa solmitun toimeksiantosopimukseen mukaa palvelujen järjestämisestä. Paikallisyksikkö saa valtiolta 100 % rahoituksen lomittajien palkkoihin. Toiminnan järjestämiseen ja hallinnollisiin kuluihin Mela korvaa valtakunnallisesti kullekin vuodelle vahvistetun määrärahan puitteissa. Hallinnon saama määrärahaa myönnetään vuosittain toteutuneiden lomituspäivien perusteella. Vuonna 2018 lomituspäiviä oli n. 19 000 pv.

Lomitus saa 100% valtionosuuden. Lomatoimen talousarvio 3 193 182 eur alittui 49 043,62 € ja turkistalouden talousarvio 5434,80 puolestaan 781,20 €. Loppuerät palautetaan Melalle kun tilinpäätös on vahvistettu.

Mela ilmoitti lokakuussa 2020, että se jatkaa paikallisyksiköiden yhdistämistä isompiin alueisiin. Uudet yksiköt aloittavat toimintansa 2022 tai viimeistään 2023. Nivala on ilmoittanut Melalle olevansa halukas toimimaan lomituksen paikallisyksikkönä myös jatkossa. Uudet yksiköt ovat kooltaan n. 40 000 - 80 000 lomituspäivää. Paikallisyksiköiden määrää on tarkoitus vähentää 39:stä noin kymmeneen seuraavien vuosien aikana.

Lomittajien hyvinvointiin kiinnitetään huomiota, jota varten käynnistyi hanke vuosille 2021 - 2022. Painopistettä on siirretty koulutukseen ja toiminnan kehittämiseen pandemian vuoksi. Lomituspalvelut ovat saaneet toiminnan kehittämisen avuksi Lean-koulutusta.

Digitalisaatio on saavuttanut myös lomituspalvelut: lomittajat voivat perehtyä lypsyrobotin toimintaan kännykällä luettavalla QR-koodilla, joka löytyy työpisteen seinästä.

6. Peruspalvelukuntayhtymä Kallio

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toimialaan kuuluvat valtion kunnille lailla säätämät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä ympäristöterveydenhuolto. Palveluntuotanto tapahtuu sopimusohjauksella, jossa omistajaohjausta toteuttaa sopimustyöryhmä. Sopimustyöryhmän työllä on tarkoitus varmistaa omistajakuntien tahdon välittyminen asioiden valmisteluvaiheessa. Yhtymähallitus nimeää sopimustyöryhmän toimikaudekseen. Työryhmän jäsenet nimetään omistajakuntien kuntajohtajista ja Ppky Kallion johtavista viranhaltijoista.

Ppky Kallion tulosalueita ovat perhe- ja sosiaalipalvelut, hoito- ja hoivapalvelut, vastaanottopalvelut, erikoissairaanhoidon ja kuntoutus, aikuisten psykososiaaliset palvelut, työterveyshuolto, suun terveydenhuolto ja ympäristöterveydenhuolto.

STRATEGISET TAVOITEET

TOIMENPIDE, JOLLA TAVOITE SAAVUTETAAN	TILA
Laadukkaiden palveluiden, hyvän arjen ja asumisen kaupunki	
Peruspalveluiden riittävyys ja laatu varmistetaan. Toimintavuoden painopistealueita ovat: vastaanottopalveluiden toimivuus vanhusten palveluasumisen tarpeiden määrittäminen ja askelmerkit	Toteutuu osittain
Kehittämistoimista on pitkän aikavälin suunnitelmat, jotka on laadittu yhteistyössä toimialojen kanssa ja hyväksytty päätäjillä.	Toteutuu osittain
Toimintoja kehitetään pitkäjänteisessä yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa kohderyhmien ja toimintaympäristön muutokset huomioiden.	Toteutuu osittain
Palvelupolut tehdään näkyviksi ja saavutettaviksi.	Ei Tietoa
Ikäihmisten kaatumisia ja putoamisia ehkäistään tehokkaasti.	Toteutuu osittain
Varhaista puuttumista ja varhaisten tukitoimien saatavuutta erityisesti lapsille ja nuorille edistetään. Merkkaritoiminta käynnistetään.	Toteutuu osittain
Sopimustyöryhmän työskentelyä kehitetään	Ei Tietoa
Taloudeltaan tasapainoinen kaupunkikonserni	
Resurssiviisas kustannustehokkuuden lisääminen toimintoja ja rakenteita tehostamalla.	Toteutuu osittain
Omistajaohjausta kehitetään	Toteutuu osittain
Tutkimusta ja koulutusta kehittävä, yrittäjyyden edellytyksiä ja työtä tarjoava seutukaupunki	
Hyvä työnantajamaailma (avoimet virat saadaan täytettyä) ja aktiivinen oppilaitosyhteistyö.	Ei toteudu

Ppky Kalliolta ostettujen sosiaali- ja terveystalouksien loppulaskuksi muodostui 42,5 Meur (79 % palveluostoista). Kustannuspaikalle on lisäksi kirjattu eläkemenoperusteinen maksu sosiaali- ja terveystalouksista. Alkuperäiseen talousarvioon vahvistettu määräraha 41,3 Meur ylittyi 1,2 Meur (3 %). Lopullinen ylitys jäi ennakkotietoja pienemmäksi tasausrahastosta saadun 1 095 918 euron palautuksen ansiosta, josta Ppky Kallio tuloutti kaupungille 874 533,65 euroa ostetun erikoissairaanhoidon hyvitystä.

Tarkastuslautakunnan mielestä:

- ✓ Kallio ei ole saanut nostettua mainettaan houkuttelevana uuden ajan työnantajana, sillä erikoisosajista on edelleen pulaa, esim. lääkärit, sosiaalityöntekijät, psykologit, terapeutit ja sijaisina toimivat lähi- ja sairaanhoitajat. Kallioon on perustettu varahenkilöyksikkö, joka on tässä asiassa tarpeellinen.
- ✓ Kallion palvelupolkujen näkyvyydessä ei ole täysin onnistuttu. Esim. tarvittaisiin parempaa ja selvempää ohjeistusta ja neuvontaa jo palvelujen hakuvaiheessa, esim. vanhusten palveluasuminen ja vammaispalvelut.
- ✓ Asiakaspalautejärjestelmää Kalliossa pitäisi vielä kehittää ja asiakkaalle pitäisi tulla varmuus, että hänen palautteensa on käsitelty.

Koronan aikana on "säästetty" monissa kustannuksissa, mutta koronan aiheuttamat kulut tulevat tulevaisuudessa eteen, sillä leikkauksia ja hoitoja on siirtynyt sen takia ja korona aiheuttanut myös lisää psyykkisiä ongelmia erityisesti ikäihmisille, nuorille ja lapsille.

Tilikaudella on ollut jonoja vanhusten ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, mutta jonojen pituutta ei ole kerrottu selvästi. Osin jonot johtuneet varmasti Nivalan Vanhustenkotiyhdistyksen hoitopaikkojen vähentymisestä. Nivalan Kaupunki on auttanut taloudellisesti yhdistystä tämän vaikeuksissa.

Kotihoidossa ongelmana ollut suuri työntekijöiden vaihtuvuus. Perehdytystäkin tarvittaisiin uusille työntekijöille enemmän. Asiakkaan luona käytetty välitön työaika jäi tavoitteestaan, johtuen tarkentuneesta raportoinnista.

Erikoissairaanhoidon kustannukset lisääntyivät etenkin lastentautien, kirurgian ja sisätautien takia.

Monilla projekteilla pyritään jatkossa alentamaan sote-kustannuksia, kuten LANU, lapset ja nuoret puheeksi, moniasiakkuus-malli.

Huumeiden käyttö ja syrjäytyminen jatkuivat koronankin aikaan. Lastensuojelussa ollut kuormittunut työtilanne. Kodin ulkopuoliset sijoitukset lisääntyivät aiheuttaen kustannusten ylittymistä (2019:75, 2020:79)

7. Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelujen tehtävänä on väestön hyvinvoinnin ja elämänlaadun parantaminen sekä kaupungin näkyvyyden ja vetovoimaisuuden kehittäminen. Hyvinvointipalveluja tuotetaan tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri toimialojen, kaupunkikonsernin muiden toimijoiden sekä eri järjestöjen, yhdistysten, yritysten ja muiden organisaatioiden kanssa. Hyvinvointipalveluilla ennaltaehkäistään terveydellisiä ja sosiaalisia ongelmia.

Tehtäväalueelle kuuluu osallistuminen kaupunkimarkkinointiin, yhteistyö kaupungin ja kolmannen sektorin kanssa, tehtäväalueen hankkeiden suunnittelu, toteutus ja koordinointi, vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnan kehittäminen, hyvinvoinnin ja terveyden työryhmän toiminnan kehittäminen, ehkäisevä päihdetyö ja raittiuden edistäminen, yhteistyö liikunta- ja vapaa-aika palvelujen järjestämisessä. Tehtäväalueelle kuuluu myös järjestöjen ja kylien toiminnan aktivointi.

Hyvinvoinnin toimialueen haasteita ovat myös Nivalassa nuorten päihteiden käytön kasvaminen, nuorten aikuisten mielenterveysongelmat ja ikääntyneiden yksinäisyyden tunne kotona asumisen lisääntyessä. Voidaan kuitenkin todeta, että lasten ja nuorten tyytyväisyys on kasvanut monilla osa-alueilla.

Vuoden 2020 aikana aloitettiin Kaikukortti-kokeilu ja otettiin käyttöön EPT-malli (ehkäisevän päihdetyö). Várrí Oy:n kanssa aloitettiin markkinointiyhteistyö ja järjestöjen kanssa yhteistyössä on laadittu yhdistisyhteistyöasiakirja. Koronakevään aikana on hoidettu asiointipalvelua ja oltu yhteydessä yli 70-vuotiaisiin puhelimitse.

Hyvinvoinnin toimialueen tärkeä tehtävä on toimia kaupungin eri osa-alueilla, tuomassa esille seikkoja, joihin tulisi kiinnittää huomioita ja saada tietoa etukäteen, joka auttaa ennaltaehkäisevään toimintaan nuorten, iäkkäiden ja muidenkin ikäryhmien osalla.

8. Tekniset palvelut

Tekninen toimi järjestää lakien ja asetusten puitteissa julkiset tekniset- ja viranomaispalvelut. Tekniset palvelut ylläpitää kaupungin ja Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminnan edellyttämiä tukipalveluita määrärahojen puitteissa. Tekninen toimiala koostuu tehtävä.

Kaikilla teknisen toimen tehtäväalueilla tullaan entistä enemmän kaikessa toiminnassa kiinnittämään huomiota energiatehokkuuteen. Pyritään edelleen aktiivisesti viemään eteenpäin ELY-keskuksen tiealueisiin liittyviä hankkeita, jotka ovat tärkeitä Nivalan kaupungin kehityksen kannalta. Liikuntapuiston ja Liikuntakeskuksen alueen jatkokehittäminen mahdollistetaan varautumalla alueesta laaditun yleissuunnitelman ja kaupunkistrategian mukaisten tavoitteiden toteuttamiseen.

ARVIOINTIKERTOMUS

Viranomaistoiminnassa aloitetaan rakennuslupien sähköisen arkistoinnin valmistelu. Rakennuslupia haettiin vuonna 2020 96 kpl (2019 93 kpl). Maanvuokratuloja kertyi 100.885,46 eur ja puun myyntituloja saatiin 136.066,27 eur.

Tekninen toimi on kilpailuttanut ja aloittanut Junntilan koulun rakentamisen, joka on käynnissä vuonna 2020. Haapalan koulun vesikatetta on uusittu ja kaupungintalon kunnostustöitä on jatkettu. Nivalan Työpajasäätiölle on saneerattu Peltotie 9:ssä uudet tilat vuoden 2020 aikana.

Kiinteistöverouudistuksessa kiinteistöjen ja rakennusten verotusarvot päivitetään vastamaan verojärjestelmän mukaisia arvostamisperiaatteita, jolloin uudistus lisää veron oikeudenmukaisuutta. Uudistuksen tavoitteena ei ole nostaa eikä laskea kiinteistövero, mutta yksittäisen kiinteistön vero voisi nousta tai laskea. Uudistus tulee voimaan 2022.

9. Kasvatus- ja koulutuspalvelut

Varhaiskasvatus

Uusi varhaiskasvatustuki tuli voimaan 1.9.2018 (540/2018 ja asetus 753/2018), jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksessa on huomioidava lapsen etu ja lakiin on kirjattu velvollisuus kiusaamisen ehkäisyyn.

Päiväkotipaikkoja väheni yksityiset päiväkodit mukaan lukien noin 30. Subjektiviisen varhaiskasvatusoikeuden rajausta poistumisella ei ollut Nivalassa vaikutusta järjestelyihin. Jonoja varhaiskasvatukseen ei ollut.

VARHAISKASVATUS (syntymävuosi)	2013	2014	2016	2019	2020
esikoululaiset	180	155	130	112	110

COVID-19 pandemia vaikutti varhaiskasvatuksen toimintaan vuoden -20 maaliskuusta alkaen. Keväällä lapsia oli varhaiskasvatuksessa alimmillaan arviolta vain neljäsnes normaalimäärästä (viikot 11-18). Kerhomuotoinen varhaiskasvatus toiminta suljettiin vk 11 ja toiminta jatkui aiempaa pienempänä syyskuun alusta.

Perusopetus

Lapsella on oikeus saada perusopetuslain ja voimassa olevan opetussuunnitelman mukaista opetusta ja siihen liittyvät tukipalvelut (koulukuljetus, maksuton kouluruoka ja oppilashuollon palvelut) jokaisena koulupäivänä. Nivalassa ylläpidetään 12 peruskoulua. Tuntijaon mukaan perusopetuksessa on 228 vuosiviikkotuntia (VN asetus 222 h). 1.8.2019 lukien uusi opetussuunnitelma on käytössä kaikilla vuosiluokilla.

Perusopetuslaissa oli voimassa määräaikainen säädös poikkeuksellisista opetusjärjestelyistä ajalla 1.8. -31.12.2020. Kaupunki sai OKM:n valtionavustusta poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen lukuvuodelle 2020-2021 esi- ja perusopetuksessa 94.893 €.

ARVIOINTIKERTOMUS

PERUSOPETUS	2016	2017	2018	2019	2020
oppilasmäärä					
Esiopetus (koulu + varhaiskasvatus)	191	175	177	176	159
Alakoulu	924	1062	1056	1065	1074
Yläkoulu	498	498	512	521	516
Yhteensä	1613	1735	1745	1762	1749

(lähde vos 2020)

Perusopetus järjestettiin etäopetuksena 18.3.-14.5.2020. Perusopetuslaissa oli voimassa määräaikainen muutos poikkeuksellisista opetusjärjestelyistä ajalla 1.8. - 31.12.2020.

Wilman käyttöön on kohdistettu kritiikkiä vanhempien taholta. Jotkut opettajat tuntevat olevan innokkaita ilmoittamaan oppilaan pienenkin erheen.

Lukio

Uusi Lukiolaki (714/2018) ja siihen liittyvien lakien muutokset tulivat voimaan 1.9.2019. Opetussuunnitelmauudistus lisää opiskelijoiden opintojen ohjausta samoin koulun on tarjottava erityistä tukea sitä tarvitseville. Muita uudistuksen suuntaviivoja ovat tiiviimmät yhteydet ympäröivään maailmaan, etenkin korkeakoulu-, kansainvälisyys- sekä työelämä- ja yrittäjyysyhteistyö painottuvat entistä enemmän.

Lukion toimintaa on ollut kaksoistutkintolaisten lukio-opetus ja ylioppilaskirjoitukset, yrittäjyyskasvatus sekä harrasteakatemiatoiminta.

LUKIO	2016	2017	2018	2019	2020
oppilasmäärä	129	163	180	183	179

(lähde vos 2020)

Nivalan lukion opetus järjestettiin etäopetuksena ajalla 18.3.-30.5.2020 ja 2.-31.12.2020. Ylioppilasjuhlat järjestettiin poikkeuksellisesti syksyllä 29.8.2020.

ARVIOINTIKERTOMUS

HANKKEET	Tot. Kulut			Päätyy
	Avustus	Omarahoitus	31.12.2020	
2020				
Koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen ja kokeilut	17 000	895	20 131	
Tutoropettajien toiminta ja osaamisen kehittäminen	20 974	5 244	34 691	
Tasa-arvo, avustajien palkkaaminen Niva-Kaija 2019-2020	20 000	5 000	37 469	
jatkuu 2020				
Kyösti Kallion koulun kansainvälisyysuhanke (34 088 max avustus)	27 271		29 531	31.8.2021
Niva-Kaijan koulun kansainvälisyysuhanke (23 193 max avustus)	18 554		27 601	31.1.2021
Niva-Kaijan koulun kansainvälisyysuhanke 2020-2023 (34 768 max avustus)	27 814		0	31.8.2023
Koulujen kerhotoiminnan kehittäminen 2020	20 000	8 572	17 276	30.6.2021
Nivalan tutor toimii 2020	19 232	4 808	8 918	31.7.2021
OKM varhaiskasvatuksen korona-avustus 2020-2021	40 150	2 113	12 977	31.7.2021
OKM perusopetuksen korona-avustus lv. 2020-2021	94 893	4 994	32 884	31.7.2021
Yhteensä	305 888	31 626	221 478	
uusina 2021				
Niva-Kaijan koulu Nordplus 21-24	n. 4600			
Perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittäminen	21 000	5 250	26 250	31.7.2022
Varhaiskasvatuksen liikkeelle hanke	15 200	16 200	31 400	31.12.2021
Uuden osaamisen lukio UuLops:13 toteuttajan yhteishanke	470 820	117 681	588 501	31.7.2022

10. Investoinnit

Talousarviossa investointeihin oli varattu 6 705 707,00 euroa ja myyntituloja oli arvioitu kertyvän 150 000,00 maanmyynnistä, josta toteutui 147 724,76 euroa. Kuituhankkeeseen varattu 500 000 euroa toteutui 99 %:sti TA:sta. Hankkeeseen oli myönnetty rahaa vuosille 2019 – 2020 yhteensä 990 000 euroa. Hanke valmistui joulukuussa 2020.

Kaupungintalon kunnostustöihin varattiin talousarviossa 150 000 euroa. Lomitustojen toimistoja saneerattiin ja uusittiin ilmanvaihtokone sen rikkouduttua, jolloin kunnostustöihin oli kulunut 201 831,67 euroa (134,60 % TA:sta).

Nivalan Työpajasäätiölle aloitettiin keväällä 2020 uusien toimitilojen saneeraus Peltotien kiinteistöön, johon oli varattu 1 300 000 euroa talousarviossa. Tilat työpajoille rakennettiin jakamalla iso halliosa sopiviin osastoihin ja toimistot, keittiö ja ruokasali saneerattiin halliosan viereisiin entisiin opetustiloihin. Rahaa tähän kului 1 228 637,46 euroa (94,50 % TA:sta).

Junttilan uuden koulun rakentaminen aloitettiin vuoden 2019 lopulla ja koulu valmistuu keväällä 2021. Vuodelle 2020 rakentamiseen oli varattu 2 600 000 euroa, josta toteutui 2 370 910,42 euroa (91,20 % TA:sta).

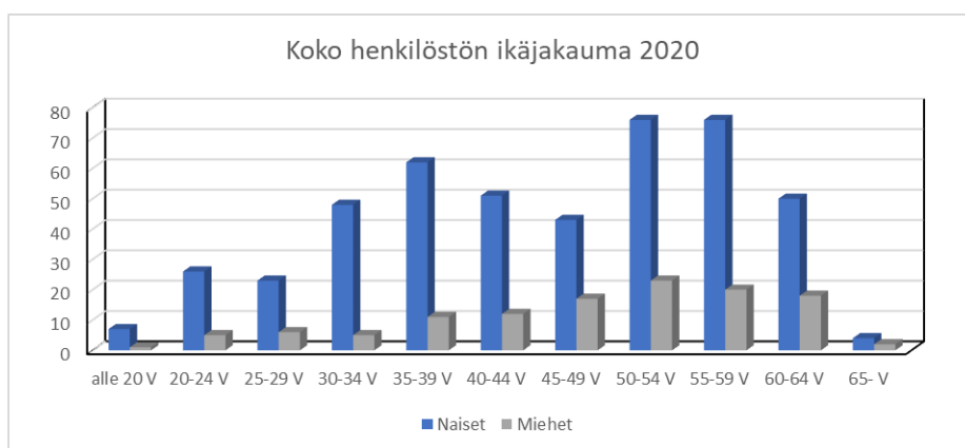
ARVIOINTIKERTOMUS

Kunnallistekniikan puolella euromääräisesti merkittävin investointi oli Pajatien jatkon sadevesiviemäröinnit ja runkorakenteet, johon oli varattu 400 000 euroa talousarviossa ja siitä toteutui 310 042,75 euroa (77,50 % TA:sta). Päälystys ja katuvalaistus toteutetaan vuoden 2021 aikana.

11. Henkilöstö

Nivalan kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2020 oli 586 henkilöä (naisia 466, miehiä 120) joista 441 henkilöä (75,3 %) oli vakinaisessa työsuhteessa (naisia 344, miehiä 97), määräaikaisessa työsuhteessa 24,2 % ja työllistettyjä 0,5 % (3).

Nivalan kaupungin henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2020 lopulla 46,5 vuotta (2019: 46,2 vuotta) Vakinaisten keski-ikä oli 48,0 vuotta (2019: 48 v) ja määräaikaisten 42,9 vuotta (2019: 38,2 vuotta). Määräaikaisten keski-ikä laskee koko henkilöstön keski-ikä.

Osaaminen vaikuttaa sekä henkilöstön työhyvinvointiin, että tulokselliseen toimintaan. Osaamisen suunnitelmallinen kehittäminen on osa osaamisen johtamisen ja varmistamisen kokonaisuutta, johon kuuluvat myös osaamisen ylläpito, osaamisen siirtäminen ja uuden osaamisen hankkiminen. Henkilöstölle on laadittu koulutussuunnitelma, joka päivitetään vuosittain. Vuonna 2020 koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä oli 804 päivää (2019: 1092).

Vuonna 2020 kaupungin henkilöstölle kertyi omista sairauspoissaolopäivistä sairauksien vuoksi 9544 kalenteripäivää (2019:11 574) ja työtapataturman/ammattitaudin vuoksi 281 (2019: 505) kalenteripäivää.

Konsernijohto on kiinnittänyt huomioita osaavan työvoiman työkyvön ylläpitämiseen ja osaavan työvoiman saatavuuteen sekä eläköitymisennusteeseen, jonka mukaan 10 vuoden sisällä vajaan 30 %:ia vakinaisesta henkilökunnasta jää vanhuuseläkkeelle.

12. Muut havainnot

Vuosi 2020 on ollut erilainen ja erikoinen Korona pandemian kurituksessa. Ravintoloita ja liikuntapaikkoja on suljettu ja koulut ovat olleet etäopetuksessa. Kaupunki päätti avustaa yrityksiä antamalla tilapäislainaa Nivalan Teollisuuskylälle, joka antoi tästä lainaa yrityksille.

Kaupungin laatima tietotilinpäätös tuo paljon uutta lisätietoa tilinpäätöspakettiin ja toimii tietojohdantamisen suunnittelun ja sisäisen valvonnan välineenä sekä riskienhallinnan työkaluna. Hyvin toimivat ICT-palvelut ovat merkittävä osa kaupungin tietohallintoa. Toimiessaan hyvin tietohallinto on huomaamaton toimialue, joka vaikuttaa positiivisesti työhyvinvointiin, -tehoon, -viihtyvyyteen ja asiakastyytyvyyteen.

Tilikauden 2020 aikana on rakennettu uutta ja purettu vanhaa. Juntilaan valmistuu hieno uusi koulu ja Nivalan Työpajasäätiö on saanut asialliset toimitilat. Squash-halli ja vanha Savenmaan kiinteistö on purettu.

Nivalan kaupunki osti lisää maa-alueita Kurunpuhdosta, jonne saadaan uusia rakennuspaikkoja Nivalan Teollisuuskylä Oy:lle. Nivalan Liikuntakeskus Oy järjesteli lainojaan kaupungin tuella. Koy Kesti ja Koy Nivalan Vuokrakodit aloittivat uusien kiinteistöjen rakentamisen palvelu- ja kerrostaloasumiseen.

Koronan takia moni tavoite on siirtynyt seuraavalle vuodelle osittain tai kokonaan, joka on vaikeuttanut vertailua ja siksi vuoden 2020 todellista toimintaa on vaikea arvioida.

13. Yhteenveto

Tarkastuslautakunnan mielestä kaupunginhallituksen esittämä toimintakertomus vuodelta 2020 kuvaa kaupungin toiminnallista ja taloudellista tilaa ja valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat keskeisiltä osin toteutuneet.

ARVIOINTIKERTOMUS

Tilintarkastuskertomuksen mukaan kaupungin hallinto on toiminut laillisesti ja kirjanpito on hoidettu sitä koskevien säännösten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuustolle, että arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin annetaan selvitykset tarkastuslautakunnalle syyskuun loppuun mennessä ja valtuustolle lokakuun loppuun mennessä.

14. Tili- ja vastuuvapauden myöntäminen

Lautakunta yhtyy tilintarkastajan lausuntoon tilinpäätöksen hyväksymisestä sekä tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Nivalassa 28.5.2021

Nivalan kaupungin tarkastuslautakunta

Heikki Juntila
puheenjohtaja

Sirkka Knuuti
pöytäkirjan pitäjä, jäsen

Riitta Ekstam
varapuheenjohtaja

Jouko Saarenpää
jäsen

Anu Elovaara
jäsen